

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

■ За кадрам

Героі без імёнаў,

або Дзве эпохі адной здымачнай пляцоўкі

Па заснежанай дарозе рухаецца танк чэшскай вытворчасці. На брані сядзяць стомленыя немцы. І раптам іх спакой парушаюць стрэлы. Саскочышы на зямлю, салдаты разбягаюцца хто куды. Рухавік спыняецца, над танкам узнікае клуб чорнага дыму — «саракапятка» трапіла ў цэль...

На шчасце, падобны сюжэт сёння можна ўбачыць толькі падчас пэўнай ваенна-гістарычнай рэканструкцыі або ў кіно. У прыватнасці, у дакументальнай стужцы, над якой працуе творчая каманда Генеральнага прадзюсарскага цэнтра Белтэлерадыёкампаніі.

На здымачнай пляцоўцы пабывалі карэспандэнты «Звязды». І быццам трапілі ў дзве розныя эпохі. Прычым тыя, якія прадвызначылі сучасны лёс не толькі нашай краіны, а і ўсяго свету.

АРТЭФАКТЫ ТРАГЕДЫ

Дакументальны аднасерыйны фільм вяртае ў падзеі Першай і Другой сусветных войнаў. Вайскоўцы 52-га асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна, які ажыццяўляе ў нашай краіне пошукавыя работы, на адным з аб'ектаў знаходзяць ваенныя артэфакты. Праваслаўны крыжык, губны гармонік, руч-

ка і каска адсылаюць глядача да падзей той вайны, з якой яны да нас прыйшлі.

Кожны з гэтых прадметаў у свой час належаў канкрэтнаму чалавеку. Апошнія хвіліны яго жыцця можна будзе ўбачыць на вялікім экране. Кім быў гэты герой, аўтары карціны наўмысна не кажуць.

Справа ў тым, што большасць астанкаў, знойдзеных пошукавікамі ў XXI стагоддзі,

распазнаць немагчыма. Устанавіць імя дапамагаюць так званыя «смяротныя медальёны» — эбанітавыя капсулы з укладышам, якія ўтрымліваюць асноўныя звесткі аб вайскоўцу. На жаль, сёння такія знаходкі — рэдкасць. Так і застаюцца знойдзеныя салдаты без прозвішчаў. Менавіта ім і прысвечаны фільм «Безыменны батальён».

— Калі гаворка ідзе пра масавую гібель людзей, мне здаецца, няважна, у якую вайну гэта было: і Першая, і Другая сусветная — жудасныя падзеі, ахвярамі якіх сталі мільёны чалавек, — гаворыць адзін з аўтараў сцэнарыя Ганна Ваганова. — Гэты фільм не проста пра герояў Першай і

Фота: Надазеі БУЖАН.

ты Перамогі» Юры ПЕРАПЕЧЫН. — Можна сказаць, нават больш адкрытай. Калі салдат Першай сусветнай мог падняцца з акупа і ісці ў поўны рост, то воін Другой сусветнай вымушаны быў больш поўзаць, чым хадзіць, бо мацней перажываў за сваё жыццё.

УЛІЧЫЦЬ КОЖНУЮ ДРОБЯЗЬ

Здымаць гістарычныя карціны яшчэ і надзвычай складана. Трэба ўлічыць усе дэталі, ажно да гузіка на мундзіры салдата. Але калі за справу бяруцца прафесіяналы, за рэалістычнасць можна быць спакойным.

За вобразы герояў у кінастужцы адказвае мастак-стыліст праекта Дзмія СЛІНКО-СІГОВА. Каб зрабіць іх праўдападобнымі, перш чым узяцца за справу, яна чытае гістарычную літаратуру, раціца з гісторыкамі, экспертамі. А каб стварыць яе рукой шрамы і раны ў кадры былі рэалістычнымі, яна вывучае пластычную анатомію.

— Падмануць глядача вельмі проста, таму варта валодаць шматлікімі нюансамі, — лічыць мастак-стыліст. — Напрыклад, разумець, калі насіўся той ці іншы ўзор ваеннай формы, якія ўзнагароды прысвойваліся ў канкрэтных перыяд часу. А вы ведаеце, напрыклад, што чым вышэйшы чын, тым даражэйшыя абутак і рукавіцы? Разумны глядач заўважыць кожную дэталі. І гэта датычыцца не толькі вобразу герояў.

— Здымаць на гістарычную тэматыку вельмі цікава, — прызнаецца рэжысёр дакументальнага фільма «Безыменны батальён» Юры ДАБРОЎ. — Сучасны глядач настолькі спакушаны вялікім аб'ёмам інфармацыі, што яго цяжка чым-небудзь здзівіць. Але мы паспрабуем. Хоць бы тым, што вырашылі паказаць лёсы салдат не толькі з розных эпох, а і з акупаў.

Наколькі рэалістычна ўдалося ўзнавіць найбольш трагічныя падзеі мінулага стагоддзя, можна будзе пабачыць у эфіры тэлеканала «Беларусь 1» вечары 21 снежня.

Вераніка КАНЮТА.
kanyuta@vziazda.by

Другой сусветных войнаў. Людзі, якія сёння займаюцца пошукамі палеглых воінаў і ўвекавечаннем іх памяці, — таксама героі.

Маладая сцэнарыстка, якая толькі дэбютуе ў дакументалістыцы, лічыць, што аб тых падзеях яшчэ не ўсё сказана. Ды і ў сітуацыі, калі многія гістарычныя факты скажаны, а гісторыя ўвогуле перапісваецца, варта нагадаць аб трагедыі, якую перажыў у тым ліку беларускі народ.

СХІЛЯЮЧЫ ГАЛОВЫ ПЕРАД ПОДЗВІГАМ

Суаўтар сцэнарыя Руслан Туркоў да гістарычнай тэма-

тыкі нераўнадушны яшчэ з дзяцінства. Будучы падлеткам, ён проста зачытваўся кнігамі аб Другой сусветнай вайне. І відаць, нездарма: у яго творчай скарбонцы — больш як 300 дакументальных фільмаў.

— Добра знаходзіцца ў тым асяроддзі, у якім ты сябе адчуваеш як рыба ў вадзе, — перакананы Руслан Туркоў. — Тэма кінастужкі мне блізка яшчэ і таму, што ў гады Вялікай Айчыннай вайны загінулі два мае дзяды. Дзе знаходзіцца іх магілы, для маёй сям'і пакуль загадка. Спадзяюся, што калі-небудзь мне ўдасца высветліць, як абарваўся іх лёс. Здымаючы дакументальны фільм на гэтую тэму, мы аддаём даніну памяці, схіляем галовы перад подзвігам нашых дзядоў, у тым ліку тых, хто і дагэтуль лічыцца зніклым без вестак.

Аўтары сцэнарыя запэўніваюць, што фільм будзе цікавы розным пакаленням. Асабістыя гісторыі салдат цесна пераплецены з эпізодамі баявых дзеянняў. Рэалістычнай карціну робяць ваенная тэхніка, аўтэнтычная форма вайскоўцаў розных часоў і арміі.

Эпізоды ваенных баталій дапамаглі аднавіць прафесійныя рэканструктары. Учора яны былі салдатамі Першай сусветнай вайны, сёння — Вялікай Айчыннай. Хоць праежак паміж войнамі невялікі, адрозненне адчуваецца ва ўсім.

— Падчас Першай сусветнай вайны тактыка вядзення бою была іншай у параўнанні з Вялікай Айчыннай, — кажа камандзір і кіраўнік ваенна-гістарычнага клуба «Салда-

«ЗВЯЗДА» НА СВЯТЫ ДОРЫЦЬ... СУВЯЗЬ!

А што, як не сувязь, самае галоўнае сёння ў адносінах паміж людзьмі? Зыходзячы з гэтага меркавання, мы ў якасці прызоў для розыгрышу сярод падпісчыкаў гэтым разам прапануем прылады для камунікацыі з блізкімі людзьмі і з усім астатнім светам — тэлефоны і планшэты.

Тэлефонам сёння нікога не здзівіш, але тут мы падумалі найперш пра нашых сталых чытачоў і пра маладзейшых, якія клапоцяцца аб сваіх бацьках. Зручная клавіятура з вялікімі, добра відочнымі кнопкамі, вялікі экран, дзве SIM-карты — выдатны падарунак для старэйшага ў вялікай і дружнай сям'і. Не забыліся і пра маладых — галоўны прыз рэкламнай гульні — сучасны планшэт, які падтрымлівае сувязь фармату 4G і мае шмат іншых цікавых і патрэбных функцый.

Каб стаць удзельнікам розыгрышу гэтых патрэбных падарункаў, варта толькі аформіць падпіску на газету «Звязда» на I квартал або I паўгоддзе, запоўніць адзін з купонаў, якія будуць змяшчацца ў газеце на працягу снежня, выразаць яго і даслаць на адрас рэдакцыі. Магчыма, фартуна абярэ менавіта вас.

Выпісвайце «Звязду» — будзьце заўжды на сувязі!

Умовы рэкламнай гульні «На сувязі са «Звяздой» змешчаны ў нумары ад 3 снежня.

Планшэт Asus ZenPad 10 Z300CNI-6A025A 000

Мабільны тэлефон Fly F241 чорны

Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на I квартал і I паўгоддзе 2017 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (адрэс адрасу сувязі)

на I квартал і I паўгоддзе 2017 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (абавязкова) _____ (індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

ЧЫТАЙЦЕ Ў «ЗВЯЗДЗЕ» ЎЖО Ў СТУДЗЕНІ

Новая рубрыка «Повязь Роду»: філасофія народных традыцый і сімвалаў.

Кожны падпісчык «Звязды» атрымае ў 2017-м падарункі — насценны каляндар, каляндар святаў усіх канфесій, каляндар народных святаў, месяцавы каляндар садавода-агародніка.

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!